

ETRI povezovalnica

vabi na AGRA - 64. mednarodni kmetijsko-živilski sejem v Gornji Ragodni, od 22. do 26. avgusta 2026.

Glavne teme naše Povezovalnice na AGRA 2026 so:

- ženske na podeželju
- razvoj podeželja in dopolnilne dejavnosti
- hranozaveštna kultura
- rokodelstvo

Dobimo se pod toplarjem!

SPOROČILO ZA JAVNOST

Hranozavest na AGRI: Manj zavržene hrane zahteva več kot ozaveščanje

Gornja Radgona, 25. avgust 2026 – Prebivalec Slovenije v povprečju zavrže 79 kilogramov hrane na leto, skoraj 44 odstotkov vse odpadne hrane pa nastane v gospodinjstvih. Toda reševanje težave se ne začne šele pred domačim hladilnikom. Odgovorno ravnanje s hrano mora povezati celotno prehransko verigo – od pridelave in proizvodnje do naročanja, prodaje, nakupovanja, predelave in prerazporejanja, so poudarili udeleženci okrogle mize Hranozavest: odgovoren odnos do hrane od njive do krožnika na 64. sejmu AGRA.

Razprava je povezala predstavnike države, trgovine, stroke in prakse ter pokazala, da manj odpadne hrane ni odgovornost enega deležnika, ampak rezultat številnih povezanih odločitev.

Od ozaveščanja do merljivih ukrepov

Da dobri nameni sami po sebi ne prinašajo dovolj hitrih sprememb, je poudarila **Tadeja Kvas Majer, višja sekretarka na Ministrstvu za kmetijstvo**: »Do leta 2030 nas čakajo ambiciozni cilji zmanjševanja količin odpadne hrane, zato samo ozaveščanje ne bo dovolj. Čim prej želimo vzpostaviti certifikat za manj odpadne hrane, s katerim bomo organizacije spodbudili, da si postavijo konkretne letne in dolgoročne cilje ter ukrepe prilagodijo področjem, kjer imajo največ možnosti za izboljšave.« Ministrstvo je razširilo tudi podporo humanitarnim organizacijam, ki pobirajo presežke hrane v trgovinah, in po novem sofinancira tudi logistične stroške pobiranja, denimo nakup vozil, gorivo in podobno.

Sporočilo o odgovornem ravnanju s hrano je vsako leto v ospredju tudi 24. aprila, ko obeležujemo **Slovenski dan brez zavržene hrane**. Pobuda se je začela leta 2021 na pobudo Lidla Slovenija, Ekošole in partnerjev, leta 2023 pa jo je Vlada Republike Slovenije razglasila za slovenski dan. Lidl Slovenija s programom Ekošola že dvanajst let sodeluje tudi pri projektu [Hrana ni za tjavendan](#), ki mlade spodbuja k odgovornemu ravnanju s hrano, ter je tudi med ključnimi pobudniki gibanja hranozavest.

Saša Vidmar Curk, svetovalka za družbeno odgovornost in trajnostni razvoj v Lidlu Slovenija, je poudarila odgovornost trgovcev pri naročanju, upravljanju zaloga, pravočasnem zniževanju cen in doniranju hrane: »Vsi deležniki v prehranski verigi nosimo svoj del odgovornosti, zato moramo najprej prevzeti odgovornost za lastno delovanje. V Lidlu Slovenija količine odpadne hrane uspešno zmanjšujemo z optimiziranim naročanjem, zniževanjem cen izdelkov pred potekom roka trajanja ter

redistribucijo presežkov hrane. V povprečju doniramo okoli 460 ton hrane na leto, z rednim prevzemom pa imamo danes pokritih več kot 90 odstotkov trgovin. Takšen sistem smo skupaj s partnerji gradili približno desetletje, naš cilj pa je 100-odstotna vključenost trgovin.»

Ko presežek postane nova vrednost

Če presežka ni mogoče preprečiti ali pravočasno prerazporediti, lahko s prilagodljivo predelavo dobi novo vrednost. Tak pristop razvija Mini tovarna na hrani, ki je nastala v sodelovanju z Lidlom Slovenija in odgovorno ravnanje s hrano povezuje z razvojem izdelkov, socialnim podjetništvom in vključujočim zaposlovanjem.

»Klasična proizvodnja potrebuje vnaprej določene količine surovin, Mini tovarna pa je zasnovana tako, da se lahko prilagaja temu, kar je v določenem trenutku na voljo, in iz tega ustvarja nove izdelke ali obroke. Pri tem ne ustvarjamo samo nove vrednosti hrane. S povezovanjem predelave, socialnega podjetništva in vključujočega zaposlovanja lahko ustvarjamo tudi delo, znanje in dostojanstvo,« je povedala **Lenka Puh, družbena inovatorka iz ETRI skupine.**

Toda niti razpoložljiva hrana niti pripravljenost za doniranje še ne zagotavljata, da bo hrana prišla do ljudi, ki jo potrebujejo. Pomembni so tudi logistični, finančni in kadrovski pogoji.

Na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani (UL BF) so zato razvili model FRed, namenjen ocenjevanju, na kakšen način organizirati prerazdeljevanje presežne hrane v določenem okolju, da bo to tudi dolgoročno vzdržno. Preizkus modela v urbanem in podeželskem okolju je med drugim pokazal, da je prerazdeljevanje v podeželskem okolju zaradi razpršenosti in logističnih izzivov zahtevnejše. *»Ključno je, ali imamo logistične, kadrovske in finančne pogoje, da hrana dejansko pride do ljudi, ki jo lahko uporabijo. Z modelom FRed lahko za posamezno okolje preverimo različne scenarije – od števila zaposlenih in prostovoljcev do načina razdeljevanja ali predelave hrane – ter ocenimo, koliko hrane bi lahko rešili, koliko obrokov zagotovili in kakšni stroški bi pri tem nastali. Kot eden ključnih izzivov se je pokazala prav logistika, še posebej v okoljih z bolj razpršenim prebivalstvom,«* ključne prednosti modela FRed opiše **Matic Soklič**, mag. inž. agr., raziskovalec na UL BF.

Hranozavest kot odločitev skozi celotno prehransko verigo

Osrednje sporočilo Hranozavestnega torka je zato jasno: presežke je treba najprej preprečevati, užitno hrano čim dlje ohranяти v prehranski verigi ter s povezovanjem, predelavo in učinkovitim prerazporejanjem poskrbeti, da ne izgubi svoje vrednosti.

Okrogle mize in druge digitalne vsebine ETRI Povezovalnice so dostopne tudi na platformi [Confiva](#).

Kontakt za medije:

Tina Cipot, pr@o28.si, 040 697 024

O Hranozavesti: Hranozavest je krovni izraz za ozaveščen odnos do hrane za manj odpadne hrane in uravnotežen življenjski slog. Gibanje povezuje prizadevanja različnih deležnikov za spreminjanje odnosa do hrane in spodbuja praktične rešitve, s katerimi lahko posamezniki, organizacije in podjetja z viri ravnajo bolj skrbno in trajnostno. Pobudniki slovenskega dneva brez zavržene hrane in hranozavestnega gibanja so Lidl Slovenija, program Ekošola, Ekologi brez meja, Zveza prijateljev mladine Slovenije, Ministrstvo za okolje in prostor, Ministrstvo za kmetijstvo, ETRI skupina z Mini tovarno ter družba TAM-TAM.